

Des de l'any 1989 en Josep i la Margarita treballen en la sostenibilitat aplicada a l'Arquitectura, tot i que en aquell temps no s'utilitzava aquesta terminologia que va veure la llum a la cimera de Rio de Janeiro, l'any 1992. **"Avui, la paraula sostenible és un terme que cada sector social s'ha fet a mida fins que ha acabat essent un concepte comodí i d'ús general"**.

El que fa uns anys no eren més que valors de l'era postmaterialista avui són realitats, gràcies a la tasca de professionals com aquests. **"Nosaltres us parlem de criteris de sostenibilitat concrets com ara sistemes energètics eficients i poc contaminants, materials reciclables, sistemes constructius de cicle de vida tancat i tractament de residus sòlids i aigües residuals. De fet, però, la primera pedra en aquest camí de la sostenibilitat és l'urbanisme: avui el repte per al planejament urbanístic és inventar mecanismes de desenvolupament que conduïxin a una gestió dels recursos medioambientals basada en els sistemes de cicles enllaçats entre ells, a imatge dels ecosistemes naturals; ens cal una ecologia aplicada als nostres artificis humans"**.

Tothom sembla tenir clar que cal protegir el medi ambient. **"Actualment hi ha una gran profusió d'actes públics al voltant d'aquests temes, i sempre s'insisteix en els nous conceptes que cal aplicar. Però la immensitat del canvi, tanmateix, serveix d'excusa perquè actuacions molt parcials es valorin com a grans assoliments, ja que no es pot abastar tot. Correm, doncs, el perill d'anecdotalitzar els problemes: es prenen uns quants elements del garbuix, s'implementen, i s'etiqueten per al gran públic. Amb aquesta actitud només s'atenen necessitats de caire polític i mercantil, però es negligeix el fons, que finalment acaba al calaix de la mera ideologia"**.

D'aquelles ideologies progressistes que van sorgir arran de la crisi dels 70, d'aquells valors mediambientals que el sistema productiu ha menystingut durant molts anys, en Josep i la Margarita n'han fet la seva filosofia personal i professional. **"Com a arquitectes som conscients que una construcció sostenible comença amb el planejament del projecte i té diverses fases i aspectes. L'estalvi i la captació d'energia és el primer capítol de la nova arquitectura. Per això concebem el disseny dels edificis amb criteris d'aprofitament passiu de l'energia: gràcies als materials, a l'orientació i a la flexibilitat dels elements utilitzats, l'edifici esdevé un eficient captador o difusor energètic, segons convingui al llarg del dia i en cada estació de l'any. El disseny del contenidor arquitectònic és el primer responsable en la llarga cadena d'intervencions que actualment suposa la construcció d'un edifici, i el professional preparat per dur a terme aquesta tasca és l'arquitecte: la constitució i la disposició de les parets, els sostres i les obertures afecten enormement l'eficiència energètica dels espais que habitem. En segon terme cal considerar els sistemes actius: col·lectors solars tèrmics, plaques fotovoltaïques, aerogeneradors, etc... que no tenen ara mateix un camp d'aplicació majoritari però que són més eficients com més**

encertat és el disseny arquitectònic on s'incorporen". I les energies alternatives al Mediterrani, per quan? **"Ja fa anys que es fan intervencions puntuals arreu del món, i a Europa les actuacions més sistemàtiques s'han fet a Grècia, on hi ha una decidida política de suport a l'energia solar. Cal una economia energètica d'escala per tal que aquest tipus de projectes siguin representatius, i acostar-nos així a la utopia de l'autosuficiència energètica en els edificis. De fet, a Catalunya ja és vigent la llei de cogeneració energètica: en un edifici que disposi de plaques fotovoltaïques o aerogeneradors, i no consumeixi tota l'energia que produeix, la companyia elèctrica està obligada a comprar l'energia sobrant"**.

Els materials de construcció són un altre capítol. **"Cal pensar en l'enderroc i en el reciclatge dels materials un cop usats. Aquest tema ja està políticament assumit: legalment les empreses de recuperació han de destriar cada tipus de runa i destinar-la a l'abocador corresponent. El repte pendent, però, és l'eliminació dels abocadors i la industrialització de les deixalles. En aquests deu anys de professió hem aconseguit concebre una manera de construir els nostres edificis utilitzant en gran mesura materials sostenibles, reciclables i a l'abast: les fustes de coníferes, els prefabricats ceràmics, el suro i l'argila expandida són uns bons aliats de la construcció verda"**.

Tanquem la lliçó sobre la sostenibilitat dels nostres habitatges amb un últim capítol: les aigües residuals. **"És important plantejar-se la possibilitat d'aprofitar i mantenir les aigües: en el moment de projectar un edifici no és massa complicat preveure un sistema de recuperació d'aigües pluvials. Les opcions d'aprofitament de les aigües grises són menys viables normalment, però cal pensar-hi, també: requereixen un sistema de depuració natural, i són aprofitables per al reg"**.

Massa bonic per ser cert. **"L'estalvi energètic en els nostres edificis és una realitat. En una de les cases que hem construït, a Vidreres, una mena de buc insígnia de la nostra feina, l'Institut Català de l'Energia va fer el càlcul de l'estalvi: amb una temperatura de confort de 18°C l'estalvi energètic arribava al 83%, és a dir, el consum de calefacció de la casa és del 17% respecte d'una llar convencional"**.

Per a en Josep i la Margarita no han estat deu anys de construccions sinó deu anys de materialitzacions d'ideals. **"Davant de l'arquitectura d'estil defensem l'arquitectura d'idees. És responsabilitat de l'arquitecte informar el client, sobretot en un país en què, a diferència del nord d'Europa, manca molta cultura de la sostenibilitat. Avui es cultiva majoritàriament la part més formal i visual de l'arquitectura quan la realitat del món és que hi ha problemes cabdals i de fons que l'arquitectura ha de tenir en compte prioritàriament"**.

D'aquí a uns quants anys, el fill d'en Josep i la Margarita, podrà dir satisfet que els seus pares van ser pioners en la implementació del concepte de la llar del segle vint-i-u.

“És responsabilitat de l'arquitecte conscienciar el client, sobretot en un país en què, a diferència del nord d'Europa, manca molta cultura de la sostenibilitat”

Margarita Urbano i Josep Bonfill

Sant Cugat del Vallès (Vallès Occidental)